

چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئاۋسترالىيە جامائەتلىرىگە ئارىلىشىشى

چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەھدىت ۋە قورقۇتۇشلىرىنى قانداق مەلۇم قىلىمەن

FACTSHEET / April 2023

afp.gov.au

مۇقەددىمە

چەتئەلنىڭ ئارىلىشىشى ئاۋسترالىيە خەلقى ، ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە بىخەتەرلىكى شۇنداقلا مىللىي ئورگانلىرىمىزنىڭ بىرلىكى ئۈچۈن ئېغىر تەھدىتكە ۋەكىللىك قىلدۇ .
چەتئەلنىڭ ئارىلىشىش تەھدىتى ئاۋسترالىيەنىڭ بىرلا كۆللىكتىپى ئۇچراۋاتقان تەھدىت ياكى يەككە چەتئەل دۆلىتىنىڭ تەھدىتى بىلەنلا چەكلەنمەيدۇ .
دۈشمەن چەتئەل دۆلەت كۈچلىرى (يەنى باشقا دۆلەتلەرگە قارشى دۈشمەنلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان دۆلەتلەر) ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت ئورگان رەھبەرلىك قاتلاملىرىغا قارىتا ئېلىپ بېرىلىدىغان تەسىر كۈچ ۋە ئارىلىشىش پۇرسەتلىرىنى داۋاملىق يارىتىش ۋە كۈچەيتىش كويىدا بولماقتا . بۇ خىل ئۇرۇنۇش ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىلا توختاپ قالماستىن باشقا كۆپ خىل ساھەلەرگىمۇ ھۇجۇم قىلىۋاتقان بولۇپ ، بۇنىڭ ئىچىدە دېموكراتىك ئورگانلار ، مائارىپ ۋە تەتقىقات ئورگانلىرى ، مىدىيا ۋە خەۋەرلىشىش تەرەپلىرى ، ئۇل ئەسلىھە قۇرۇلۇشلىرى ، شۇنداقلا مۇھىمى بىزنىڭ كۆپ مەدەنىيەت ۋە كۆپ تىللىق جامائەتلىرىمىزگە (CALD) قىلىنىۋاتقان ھۇجۇملارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ .

چەتئەلنىڭ كۆپ تىللىق جامائەتلەرنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىشى

چەتئەلنىڭ كۆپ تىللىق جامائەتلەرنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىشى بولسا بۇ خىل جامائەتلەرگە قارىتىلغان تەھدىت ۋە قورقۇنچنى كۆرسىتىدىغان بولۇپ ، بۇلار چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ پىلانلىشى ، نازارىتى ۋە مەبلەغى بىلەن كۆپ تىللىق جامائەتلەرگە تەھدىت سېلىش ئارقىلىق ئاۋسترالىيەنىڭ كۆپ مەدەنىيەتلىك تۇرمۇش ئۇسۇلىغا زىيان سېلىش ۋە ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈش ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ . چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆپ تىللىق جامائەتلەرنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىشى تۆۋەندىكىدەك بىر قاتار مەقسەتلەرنى كۆزلىگەن بولۇشى مۇمكىن :

- چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىچكى ۋە تاشقى سىياسەتلىرىگە سىرتتىن كېلىدىغان تەنقىدلەرنى جىمىقتۇرۇش ئۈچۈن

- كۆپ تىللىق جامائەت ئەزالىرىنىڭ توردىكى ۋە نورمالدىكى تۇرمۇش پائالىيەتلىرىنى تەتقىكە ئېلىش ئۈچۈن
- چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىدىيە ۋە سىياسەتلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن
- چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ مەنپەئەتلىرىگە پايدىلىق ئۇچۇرلارنى توپلاش ئۈچۈن
- كۆپ تىللىق جامائەتتىن ھالقىغان كوللىكتىپنىڭ ئىدىيە ۋە كۆز قاراشلىرىغا تەسىر كۆرسىتىش ئۈچۈن

چەتئەل كۈچلىرىنىڭ كۆپ تىللىق جامائەتلەرنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىش تۆۋەندىكىدەك كۆپ خىل شەكىللەردە ئىپادىلىنىشى مۇمكىن:

- ھۇجۇم قىلىش ياكى ھۇجۇم قىلىش تەھدىتى بىلەن قورقۇتۇش
- سىرىڭنى پاش قىلىمەن دەپ قورقۇتۇش
- گورۇگە ئېلىۋېلىش، قانۇنسىز تۇتۇپ تۇرۇش ياكى كىشىلىك ئەركىنلىكتىن مەھرۇم قىلىش
- كەينىگە چۈشۈش ياكى مەجبۇرى ھالدا تۇرمۇش پائالىيەتلىرىنى ۋە ئېلىكتىرونلۇق ئالاقىلىرىنى نازارەت قىلىش
- يەككە شەخسلەرنىڭ باشقا دۆلەتلەردىكى ئۇرۇغ-تۇغقانلىرى ياكى چەتئەلدىكى تەشكىلاتلار ئارقىلىق ئۇلارنى ئۆزلىرىنىڭ دېگىنىنى قىلىشقا مەجبۇرلاش
- توردا مەلۇم شەخس ياكى گورۇپپىلارغا قارىتا نۇقتىلىق ئېلىپ بېرىلغان پائالىيەتلەر ئارقىلىق ئۇلار ھەققىدە ساختا مەلۇمات تارقىتىپ شۇ شەخس ياكى گورۇپپىلارنى قارىلاشنى مەقسەت قىلىش

تېخىمۇ مۇھىمى، جىنايىتىلار قانۇنىنىڭ 1995-يىلى نۇسخىسىغا (Cth) ئاساسەن، چەتئەل كۈچلىرىنىڭ ئاۋستىرالىيە جامائەتلىرىنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىپ توسقۇنلۇق قىلىش پائالىيەتلىرىنى شەكىللەندۈرىدىغان مۇھىم ئامىل بولسا بۇ پائالىيەتلەر چوقۇم چەتئەل ھۆكۈمەتلىرى ياكى ئۇلار ئۈچۈن ئىشلەيدىغان ئورۇنلار تەرىپىدىن ئېلىپ بېرىلغان بولۇشى كېرەك. بۇنداق پائالىيەتلەرنىڭ جىنايەتلىرىنى سۈرۈشتە قىلغاندا قانۇن ئورگانلىرى ھەتتا ئاۋستىرالىيە شىتاتلىق ۋە تېررىتورىيەلىك ھۆكۈمەتلىرىنىمۇ نەزەردىن ساقىت قىلمايدۇ.

نشان ئوبىكتى كىملەر؟

چەتئەل ھۆكۈمەتلىرى تۆۋەندىكىدەك بىر نەچچە تۈرلۈك كوللىكتىپنى نىشانلىشى مۇمكىن:

- چەتئەل ھۆكۈمىتىنىڭ ھازىر ئاۋستىرالىيە ياشاۋاتقان بۇرۇنقى ياكى ھازىرقى پۇقرالىرى
- سىياسىي ياكى كىشىلىك ھوقۇق پائالىيەتچىلىرى
- چەتئەل ھۆكۈمىتى بىلەن سىياسىي كۆز قاراشلىرى قارىمۇ-قارشى بولغان كىشىلەر
- ژورنالستلار
- سىياسىي ئۆكتىچىلەر
- دىنىي ياكى ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىرى

ياردەم ئۈچۈن نېمە قىلالايمەن؟

گەرچە ئاۋستىرالىيە فېدېرال ساقچىلىرى ئۆزلىرىگە ئەۋەتىلگەن ھەر بىر دوكلاتقا قارىتا تەكشۈرۈش ۋە ئېنىقلاش ئېلىپ بارمىسىمۇ ئەمما ھەر بىر دوكلات جامائەتنىڭ نۆۋەتتىكى ئۇچراۋاتقان يېڭى مەسىلىلىرىنى ئومۇمىي جەھەتتىن چۈشىنىشكە ياردەم قىلىدۇ.

چەتئەل كۈچلىرىنىڭ كۆپ تىللىق جامائەتنىڭ ھەرقانداق ئىشلىرىغا ئارىلىشىش پائالىيەتلىرىنى مىللىي خەۋپسىزلىك قىزىق لېنىيەسىگە (NSH) دوكلات قىلىشىڭىز بولىدۇ.

- بۇ لېنىيە ھەر كۈنى 24 سائەت، ھەپتىدە يەتتە كۈن تولۇق خىزمەت قىلىدىغان بولۇپ، بۇ لېنىيە سىزنىڭ چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ جامائىتىڭىزنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىنى دوكلات قىلىدىغان مەركىزى ئالاقە نۇقتىسى
- لېنىيە خىزمەت خادىملىرى سىز تەمىنلىگەن ئۇچۇرلارغا قانداق قانداق ئىنكاسقا بولۇش ۋە پوزىتسىيە تۇتۇش ھەققىدە تەپسىلىي مەلۇماتقا ئىگە بولۇپ، ئۇلار مۇۋاپىق دەپ قارىغان ئۇچۇرلارنى قانۇن ۋە بىخەتەرلىك ئورۇنلىرىغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ.
- لېنىيە خادىملىرى ھەر بىر تېلېفۇن ئۇچۇرىنى قەدىرلەپ، ئۇلارغا جىددىي مۇئامىلىدە بولىدۇ.
- سىزنىڭ ھەر بىر ئۇچۇرىنى مەلۇم قىلىش ئۈچۈن قانچىلىك غەيرەتكە كەلگىنىڭىز لېنىيە خادىملىرىغا ئايان، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار مەخپىيەتلىگىزنى قەتئىي ساقلايدۇ. كىملىكىڭىزنىڭ ئاشكارىلانماسلىقىنى تەلەپ قىلىشىڭىز ۋە بۇ قارارىڭىزنى لېنىيە خادىملىرىغا ئېيتىشىڭىز بولىدۇ.
- سىز يەتكۈزىدىغان ئۇچۇرلار نازۇك مەسىلىلەر بولغاچقا مەسىلىنىڭ ھەل بولغان بولمىغانلىقى ھەققىدە سىزگە تېلېفۇن ياكى ئىلخەت ئارقىلىق جاۋاب بېرىلمەيدۇ.

سىز مەلۇم قىلغان ئۇچۇرلار بەلكى فېدېرال ساقچىلار چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئاۋستىرالىيە جامائىتىنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىنى توسۇشىدا مۇھىم رول ئوينايدىغان ئەمما ساقچىلار ئىزلەپ تاپالمىغان ئۇچۇر بولۇشى مۇمكىن.

مىللىي خەۋپسىزلىك قىزىق لېنىيەسى (NSH) بىلەن ئالاقە قىلىشنىڭ تۆۋەندىكىدەك بىر نەچچە خىل ئۇسۇللىرى بار.

- **تېلېفۇن قىلىڭ: 1800 123 400**
 - ئەگەر ئاۋستىرالىيە سىرتىدا بولسىڭىز بۇ نومۇرغا تېلېفۇن قىلىڭ: 1300 123 401 (+61)
 - ئەگەر ئاڭلاشتا قىيىنچىلىقىڭىز بۇ نومۇرغا تېلېفۇن قىلىڭ: 1800 234 889
 - ئەگەر تەرجىمان كېرەك بولسا ئالدى بىلەن تەرجىمانلىق لېنىيەسىگە تېلېفۇن قىلىڭ: 131 450 ئاندىن ئۇلاردىن مىللىي خەۋپسىزلىك قىزىق لېنىيەسىگە ئۇلاپ بېرىشنى تەلەپ قىلىڭ.
- **تېلېفۇن ئۇچۇرى يوللاڭ**
 - ئۇچۇر يوللايدىغان نومۇر: 0498 562 549
- **ئېلخەت يېزىڭ**
 - ئۇچۇرلارنى بۇ ئېلخەت ئادرېسىغا يوللاڭ: hotline@nationalecurity.gov.au

• پوچتا ئارقىلىق ئەۋەتىڭ

– ئەگەر ئۇچۇرلارنى پوچتا ئارقىلىق ئەۋەتمەكچى بولسىڭىز بۇ ئادرېسنى ئىشلىتىڭ:

National Security Hotline
Department of Home Affairs
PO Box 25
Belconnen ACT 2616

ئۇچۇر يوللاشنىڭ باشقا ئۇسۇللىرى

مۇۋاپىق بولغاندا باشقا ئۇسۇللار ئارقىلىق ئەندىشىلىرىڭىزنى مەلۇم قىلالايسىز.

- **esafety** تورىدىكى ئېغىر ھاقارەت خاراكتىرلىك مەزمۇنلارنى ئۆچۈرۈشكە ياردەم بېرىدۇ. سىز ئۇلارغا سىزنىڭ توردا ئۇچرىغان ئېغىر دەرىجىلىك خورلۇقنى مەلۇم قىلالايسىز. بۇنىڭ ئۈچۈن تۆۋەندىكى ئۇلىنىشتىن پايدىلىنىڭ: esafety.gov.au/report.
- ئەگەر ھۇجۇمغا ئۇچرىغان ياكى ھاياتى خەۋپ ئىچىدە قالغان بولسىڭىز تۆۋەندىكى ئاماللارنى قوللىنىڭ:
 - ھاياتى بېخەتەرلىكىڭىزگە تەھدىت ئەپكەلىدىغان ھۇجۇمغا ئۇچرىغان بولسىڭىز جىددىي قۇتقۇزۇش ساقچى تېلېفۇنىغا دەرھال تېلېفۇن قىلىڭ: **000**
 - ھاياتى بېخەتەرلىكىڭىزگە خەۋپ ئەپكەلمەيدىغان ھۇجۇملارنى مەلۇم قىلىش ئۈچۈن ساقچىلارنىڭ بۇ نومۇرىغا تېلېفۇن قىلىڭ: **13 14 44**
- ئەنگىلىيە خانلىق دۆلەتلىرى بىرلىكى جىنايەتلىرىنى خانلىق دۆلەتلىرى بىرلىكى جىنايەت مەلۇم قىلىش تورىدا مەلۇم قىلالايسىز، بۇ ئۇلىنىشتىكى جەدۋەلنى تولدۇرۇپ مەلۇم قىلىڭ: forms.afp.gov.au/online_forms/report_a_crime.
- ئەنگىلىيە خانلىق دۆلەتلىرى بىرلىكىدە جىنايەتلىرىنىڭ قانداق شەكىللىنىدىغانلىقى ھەققىدە بۇ ئۇلىنىشتىن مەلۇماتقا ئىگە بولالايسىز: afp.gov.au/contact-us/report-commonwealth-crime#What-is-a-Commonwealth-crime.
- جامائىتىڭىزنىڭ ھەرقانداق بىر ئەزاسى ھەرقانداق گۇمانىي ئىشپىيونلۇق پائالىيەتلىرى ياكى چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئارىلىشىش ھەرىكەتلىرىنى بىۋاسىتە ھالدا ئاۋستىرالىيە فېدېرال ساقچىلىرىغا مەلۇم قىلسا بولىدۇ (بۇنى فېدېرال ساقچى ئىدارىسىنىڭ جامائەت بىلەن ئالاقە قىلىدىغان خىزمەت خادىملىرىغا دوكلات قىلىشمۇ بولىدۇ).

جامائەتتە يۈز بېرىۋاتقان چەتئەل ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئارىلىشىشنى دوكلات قىلسام قانداق نەتىجە كۆرىمەن؟

ئاۋستىرالىيە فېدېرال ساقچىلىرى ھەممە دوكلاتنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىمايدۇ. ئەمما ئۇلار مىللىي خەۋپسىزلىك قىزىق لېنىيەسىگە كەلگەن ئۇچۇرلارنىڭ ھەر بىرىگە ئەھۋالغا قارىتا قاراپ چىقىدۇ ۋە بۇ ئارقىلىق جىنايەت شەكىللەنگەن ياكى شەكىللەنمىگەنلىكىگە ھۆكۈم قىلىدۇ. سىز مەلۇم قىلغان ئەھۋال تۆۋەندىكى بىر نەچچە خىل ئەھۋال بىلەن نەتىجىلەندۈرۈش مۇمكىن:

- سىز مەلۇم قىلغان ئۇچۇر ساقچىلارنىڭ ھەرىكەت قوللىنىشىغا لايىقەتلىك بولمىغانلىقى ئۈچۈن ھېچقانداق خەۋەر ئاڭلىماسلىقىڭىز مۇمكىن
- ئاۋستىرالىيە فېدېرال ساقچىلىرى ئۇچۇرىڭىزنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىشى مۇمكىن
- سىز مەلۇم قىلغان ئۇچۇرلارنى ئاۋستىرالىيە ھۆكۈمىتىنىڭ باشقا بىر ساقچى ياكى ھۆكۈمەت مۇلازىمەت ئورگانلىرى بىر تەرەپ قىلىشى مۇمكىن
- ئاۋستىرالىيە سىرتىدا يۈز بەرگەن جىنايەتلەرگە قارىتا ئاۋستىرالىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ھۆكۈم كۈچى چەككە ئۇچرايدۇ.

تەھدىت شەكىللىرى

ئەگەر يۈز تۇرئانە تەھدىتكە ئۇچرىغان بولسىڭىز تۆۋەندىكى تەدبىرلەرنى قوللىنىڭ:

- تەھدىتنىڭ قايسى شەكىلدە يۈز بەرگەنلىكى يېزىڭ ياكى خاتىرىلەڭ
- سىزگە تەھدىت سالغان ئادەم توغرىسىدا قانچە ئىنچىكە تەپسىلاتلارنى خاتىرىلىسىڭىز شۇنچە ئەۋزەل، مەسىلەن، ئۇلارنىڭ ئىسمى، جىنسى، بوي ئېگىزلىكى، بەدەن ئېغىرلىقى، چاچ ۋە كۆزلىرىنىڭ رەڭگى، ئاۋازى، كېيىنىشلىرى، ۋە ياكى باشقا ھەرقانداق ئالاھىدىلىكلىرى ھەققىدىكى تەسۋىرلەر.
- تەھدىتنى ساقچىغا مەلۇم قىلىڭ

ئەگەر تېلېفۇن تەھدىتىگە ئۇچرىغان بولسىڭىز:

- مۇمكىن بولغاندا يېنىڭىزدىكى كىشىلەرگە تېلېفۇننى ئاڭلىتىڭ ۋە ساقچىغا مەلۇم قىلىڭ
- تېلېفۇن پاراڭلىرىنى ئۈنسىز قىلىڭ
- تېلېفۇندا قىلىنغان تەھدىتنىڭ قانداق سۆزلەر بىلەن ئېيتىلغانلىقىنى تەپسىلىي خاتىرىلەڭ
- تېلېفۇننىڭ ئېلىكتىرونلۇق كۆرۈنۈشىنى خاتىرىلەڭ
- يۈز بەرگەن تەھدىت ھەققىدە ساقچىلار بىلەن تەپسىلىي پاراڭلىشىشقا تەييار تۇرۇڭ

ئەگەر باشقا ئېلىكتىرونلۇق ۋاسىتىلەردە تەھدىتكە ئۇچرىغان بولسىڭىز، مەسىلەن تېلېفۇن ئۇچۇرى، تور ئۇچۇرلىرى ياكى ئېلخەتلەر ئارقىلىق، تۆۋەندىكى ئاماللارنى قوللىنىڭ:

- ئۇچۇرلارنى ئۇچۇر ئۆتمەي ساقلاڭ
- ئۇچۇرلارنى بېسىپ چىقىرىڭ، سۈرەتكە تارتىۋېلىڭ، ئىكران يۈزىنى ساقلىۋېلىڭ ياكى ئۇچۇرنىڭ ھەممە يېرىنى (مەسىلەن ئۇچۇر تېمىسى، يىل، ئاي، كۈنلىرى، ۋاقتى، ئۇچۇر ئەۋەتكۈچى قاتارلىق) كۆچۈرۈپ ساقلىۋېلىڭ. ئەگەر ئۇچۇر كېتىدىغان ئۇچۇرلار بولسا دەرھال ئىكران يۈزىنى سۈرەتكە ئېلىۋېلىشنى ئۇنتۇپ قالماڭ.
- تەھدىتكە ئۇچرىغىنىڭىزنى ساقچىغا دەرھال مەلۇم قىلىڭ.
- بارلىق ئېلىكتىرونلۇق ئىسپاتلارنى ساقلاپ قويۇڭ.

بۇ خىل تەھدىتلەردىن ساقلىنىش ئۈچۈن تۆۋەندىكى ئۇسۇللارنى قوللىنىڭ:

- ناتۇنۇش كىشىلەردىن كەلگەن ئىلخەت ياكى يوللانمىلارنى بېسىپ ئاچماڭ.
- تورلاردا ناتۇنۇش ياكى سىزنىڭ رازىلىقىڭىزنى ئالمايلا سىز بىلەن ئالاقە قىلغان كىشىلەر بىلەن ئالاقىلاشماڭ.
- ئېلىكتىرونلۇق ئەسۋاب ۋە ئاكۇنتلىرىڭىزنىڭ بىخەتەرلىك تەكشۈرۈلۈشىنى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىگە تەكشۈرۈڭ.
- تور جىنايەتچىلىرى ئېلىكتىرونلۇق ئەسۋابلىرىڭىزغا ھۇجۇم قىلىپ شەخسىي ئۇچۇرلىرىڭىزنى سىرتقا يايالايدۇ.
- ئىقتىسادىي ئورۇنلار بىلەن دەرھال ئالاقىلىشىپ كىملىكىڭىزنىڭ ئوغۇرلانماسلىقىغا كاپالەتلىك قىلىڭ.
- ئوخشىمىغان تور بەتلەر ياكى ئاكۇنتلارغا ئوخشىمىغان شىفىرلارنى ئىشلىتىڭ، شىفىرلىرىڭىز مۇرەككەپ بولسۇن، ئوخشاش شىفىرنى كۆپ تور بەتلەر ياكى ئاكۇنتلارغا ئىشلىتىشتىن ساقلىنىڭ.
- ئېلىكتىرونلۇق ئەسۋابلىرىڭىزنىڭ ۋىرۇسلارغا ۋە ھۇجۇملارغا قارشى تۇرىدىغان يۇمشاق دىتاللىرىنى يېڭىلاپ تۇرۇڭ.
- قوش-قەدەملىك كىملىك ئېنىقلاش ئۇسۇلىنى ئىشلىتىڭ.
- سانلىق مەلۇماتلىرىڭىزنى داۋاملىق نامبارلاپ تۇرۇڭ.
- تېلېفۇنىڭىزنىڭ بىخەتەرلىك تەكشۈرۈلۈشىنى داۋاملىق يۇقىرى ھالەتتە ساقلاڭ.
- تور بىخەتەرلىكى ھەققىدە مەلۇماتقا ئىگە بولۇڭ ۋە تور بىخەتەرلىكىنى ساقلاشنى ئوي ئادىتىڭىزگە ئايلاندۇرۇڭ.
- تېخىمۇ كۆپ ئۇچۇرغا ئېرىشمەكچى بولسىڭىز بۇ تور بەتنى زىيارەت قىلىڭ: cyber.gov.au